

Tesztüzemi Információs Rendszer bemutatása és az adatok használata

Óbudai Egyetem Keleti Károly Gazdasági Kar,
„Gazdaságstatisztika az oktatásban”
2017.szeptember 17.

Keszthelyi Szilárd

Mi is az a tesztüzemi rendszer (FADN)?

1. Önkéntes, anonim adatszolgáltatás
2. Az EU-ban 1965, Magyarországon 1997 óta működik
3. 28 tagországban 6 400 000 gazdaság a megfigyelt alapsokaság
4. Több mint 2100 mintagazdaság (tesztüzem)
5. 2001 óta fedi le az ország teljes területét

A magyar tesztüzemi rendszer

- Alapsokaság: 491 315 gazdaság (mg-i háztartás)
- Megfigyelt alapsokaság = 4 000 euró STÉ fölötti üzemek
- STÉ = Standard Termelési Érték
- 2%-os minta:
  - 110 000 árutermelő üzem (> 4 ezer euró STÉ)
  - 1900 adatszolgáltató üzem (tesztüzemi minta)
- 5300 adat üzemenként
- Termelési szerkezet, pénzügyi és jövedelmi adatok, erőforrás-gazdálkodás
- 5000 adatellenőrzés üzemenként

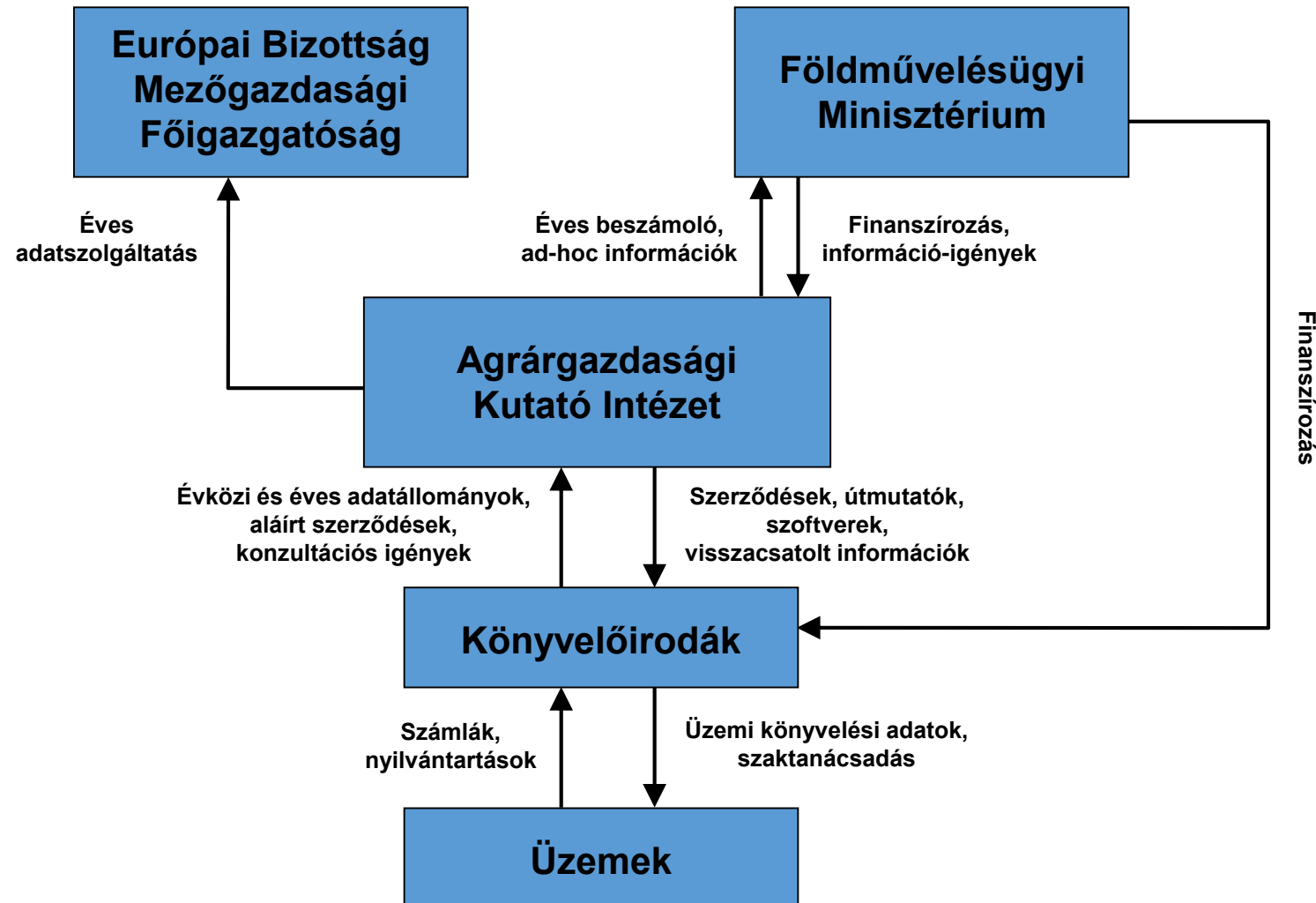
A tesztüzemi rendszerből származó információk jellemzői:

- A tesztüzemi rendszerből származó információk jellemzői:
- a feldolgozott információk a vállalkozások tevékenységéről, erőforrásairól, gazdálkodásuk eredményességéről tájékoztatnak;
- az alapadatokat a rendszerbe önkéntesen bekapcsolódó üzemek szolgáltatják;
- a mintegy 1900 adatszolgáltató gazdaság 110 000 árutermelő üzemet reprezentál méret, regionális elhelyezkedés, tevékenységi irány és cégjogi forma szempontjából.

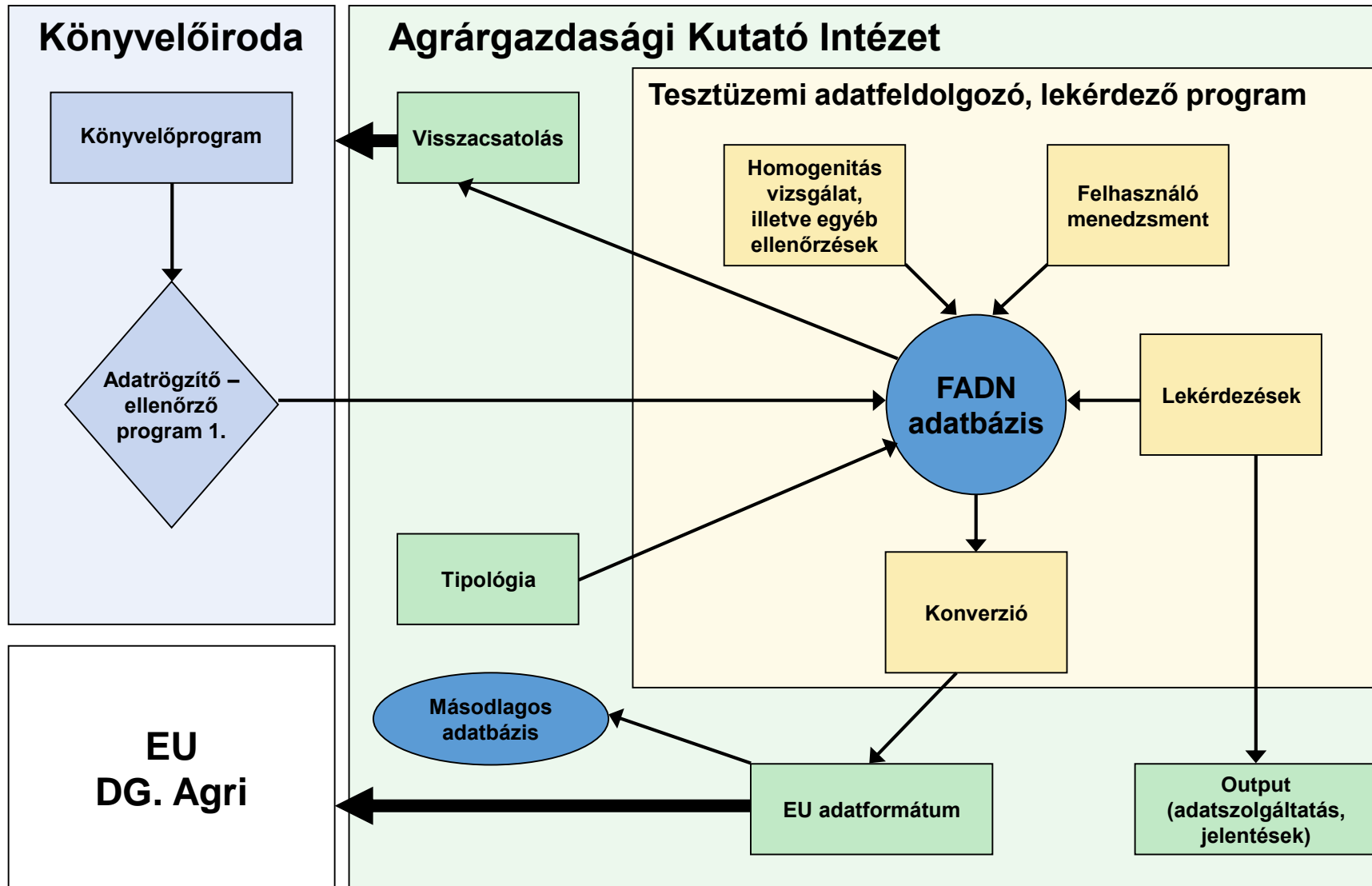
A tesztüzemek területi elhelyezkedése 2017-ben

A tesztüzemi rendszer szervezeti struktúrája

A tesztüzemi adatok feldolgozása

A tesztüzemi adatok ellenőrzésének módszerei:

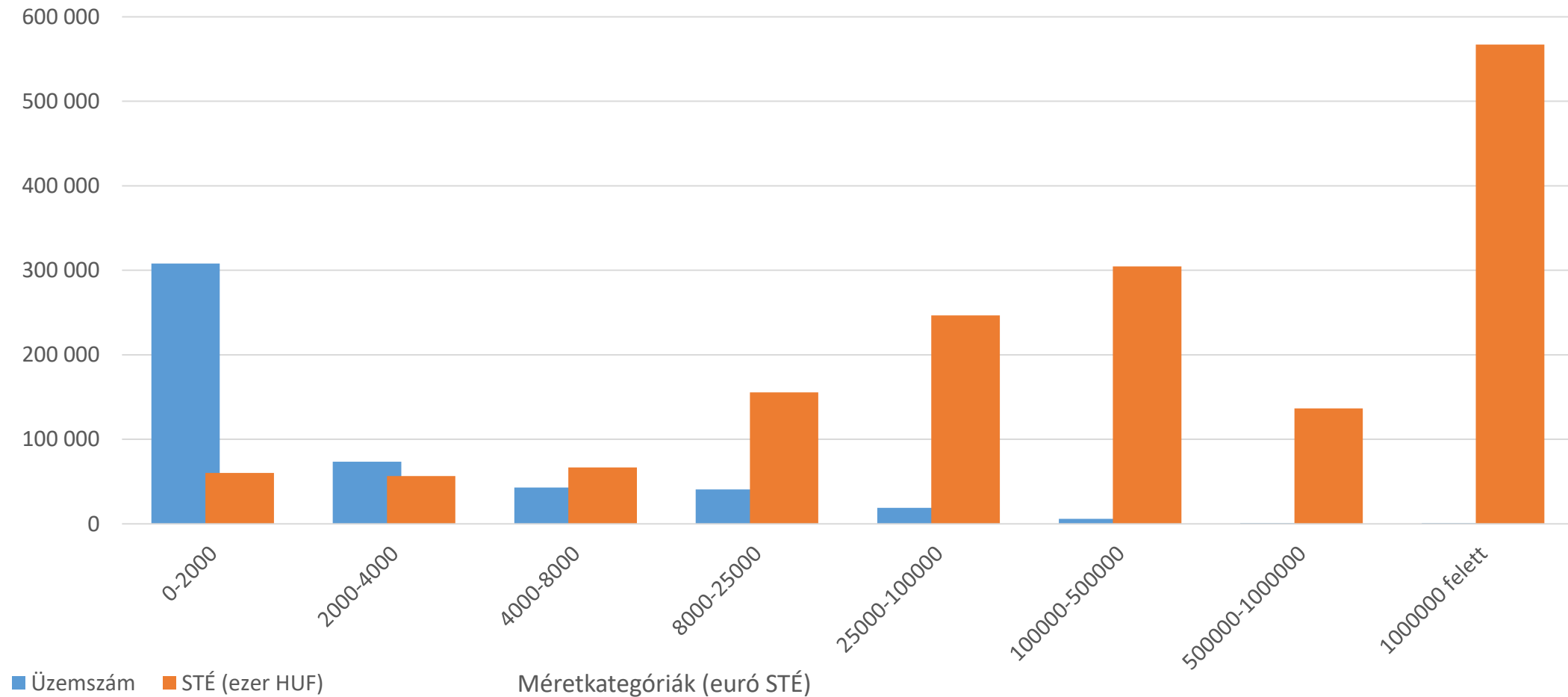
- koherencia vizsgálatok
- a nyitó és záró értékek összevetése
- kontinuitás vizsgálat
- éves eredmények összehasonlítása
- keresztellenőrzések

Üzemek száma tevékenységi irány és ökonómiai méret szerint (GSZÖ 2013, STÉ 2010)

Tevékenységi irány	Ökonómiai üzemméret							Összesen
	>0-<4000	≥4000-<8000	≥8000-<25000	≥25000-<100000	≥100000-<500000	≥500000-<1000000	≥1000000	
Szántóföldi növénytermesztés	77795	14870	20343	11022	3618	373	219	128240
Zöldség-hajtás	3082	1616	1808	1004	178	10	11	7710
Szabadföldi zöldségtermesztés	4281	995	1288	657	168	27	16	7432
Szőlőtermesztés	28724	1419	1200	392	58	2	1	31795
Gyümölcs-termesztés	34336	1890	2300	1073	176	23	6	39804
Tejtermelés	522	1209	2455	1371	315	65	139	6077
Húsmarha- és juhtartás	19551	2721	2921	1553	296	18	10	27070
Sertéstartás	25641	661	313	182	120	31	76	27024
Baromfitartás	78868	4380	914	438	526	132	129	85388
Vegyes gazdaságok	88716	13224	7106	1269	220	32	149	110716
Nem besorolható	20060	0	0	0	0	0	0	20060
Összesen	381577	42985	40649	18960	5675	713	756	491315

Az üzemszám és STÉ alakulása az egyes méret- kategóriákban (GSZÖ 2013)

Magyarország kiválasztási terve 2016

Tevékenységi irány	Ökonómiai méretkategóriák (euróban)						Összesen
	>= 4 000 – < 8 000	>= 8 000 – < 25 000	>= 25 000 – < 100 000	>= 100 000 – < 500 000	>= 500 000 – < 1 000 000	>= 1 000 000	
Szántóföldi növénytermesztés	59	139	292	288	52	20	850
Zöldségajtatás	10	13	19	16	0	0	58
Szabadföldi zöldségtermesztés	11	18	23	23	4	2	81
Szőlőtermesztés	17	23	17	6	0	0	63
Gyümölcstermesztés	18	46	56	26	0	0	146
Tejtermelés	6	17	32	46	15	30	146
Húsmarha- és juhtartás	7	33	45	30	0	1	116
Sertéstartás	3	15	14	22	2	11	67
Baromfitartás	24	15	33	85	16	12	185
Vegyes gazdaságok	39	40	44	33	6	26	188
Összesen	194	359	575	575	95	102	1 900

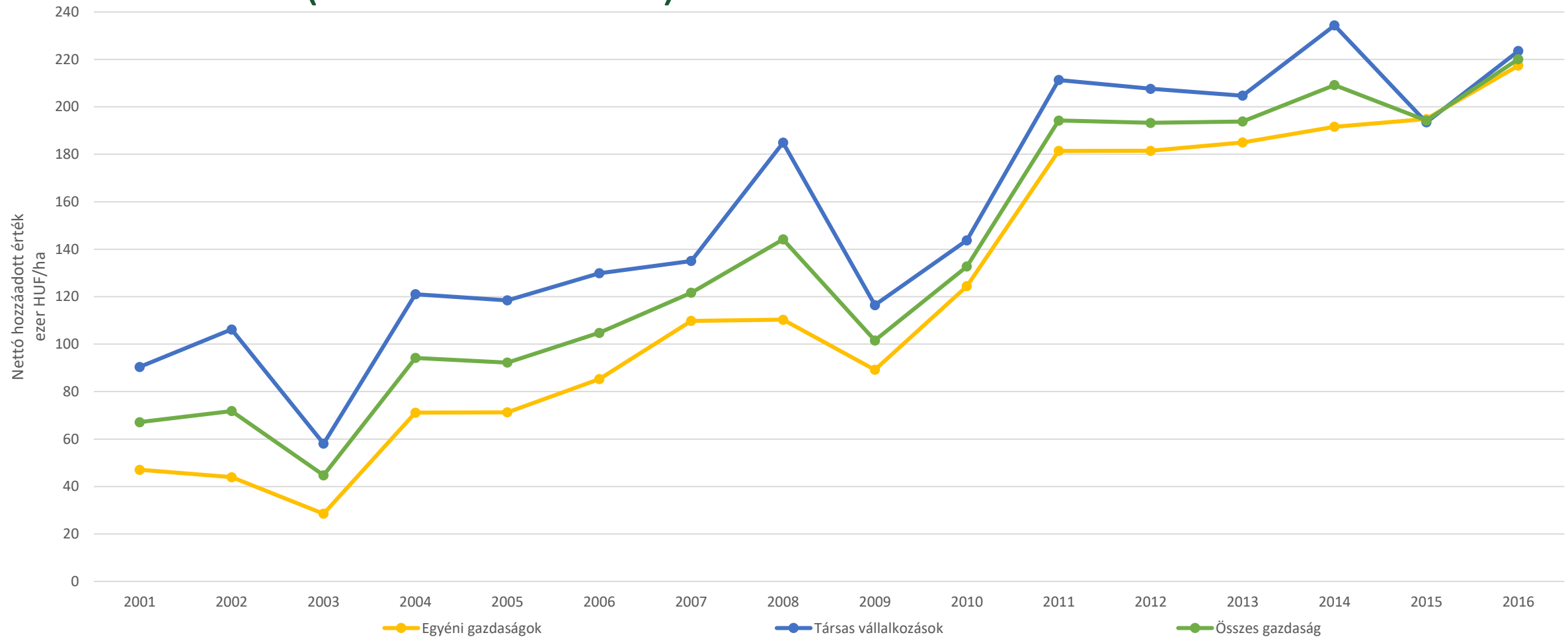
A tesztüzemi információk felhasználása:

- az agrárpolitikai intézkedések tervezése és gyakorlati megvalósítása során;
- az agrárökonómiai kutatások és a szakoktatás területén;
- a gazdálkodás fejlesztésében (részben a szaktanácsadókon keresztül);
- az Európai Unió egységes Mezőgazdasági Számviteli Információs Hálózatában (FADN);

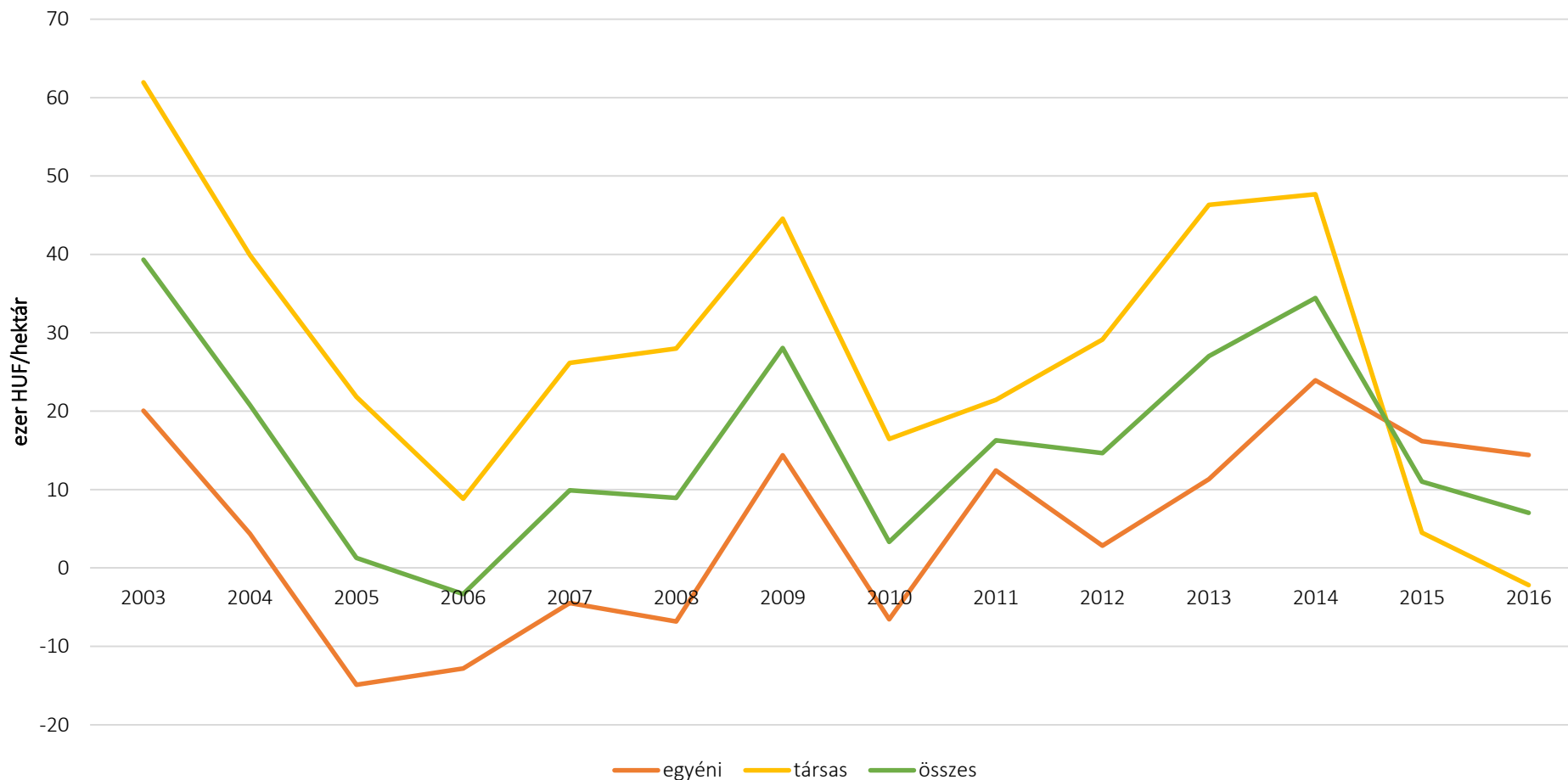
Időbeliség

- Utólagos elemzések
- Előzetes prognózisok

Az egy hektárra jutó nettó hozzáadott érték változása (2001-2016)

Az egy hektárra jutó nettó beruházás változása (2003-2016)

Az eredménymutatók nemzetközi összehasonlításban

Mutatók	EUR/ha						
	Francia ország 2015	Olaszország 2015	Ausztria 2015	Lengyel ország 2015	EU-15 átlag 2015	EU-28 átlag 2015	Magyarország 2015
Bruttó termelési érték	2313,20	3492,30	2661,07	1527,52	2821,36	2119,05	1506,34
- Folyó termelő felhasználás	1463,07	1557,30	1678,42	979,63	1898,05	1321,93	1081,09
- Értékcsökkenés	374,49	255,29	591,46	267,71	404,32	271,81	124,09
+ Folyó támogatások és -adók egyenlege	312,03	348,53	611,89	253,85	412,15	310,69	293,78
= Nettó hozzáadott érték	787,68	2028,24	1003,10	534,07	931,15	836,02	594,94
- Idegen erőforrások költségei	383,61	427,25	208,47	118,91	477,99	330,95	271,37
ebből: bérek	169,99	321,47	81,74	80,50	229,96	183,91	181,37
+ Beruházási támogatások és adók egyenlege	15,90	10,25	-74,80	26,60	16,76	9,37	-2,44
Üzemi nettó jövedelem	419,97	1611,23	719,80	441,71	469,91	514,45	321,13
Üzemi bruttó jövedelem	435,87	1621,47	645,00	468,31	486,67	523,81	318,69
Üzemi bruttó jövedelem/ÉME	18494,61	25059,09	11786,62	5271,34	18025,65	11660,78	9840,12

¹2015:1 EUR = 309,9 forint

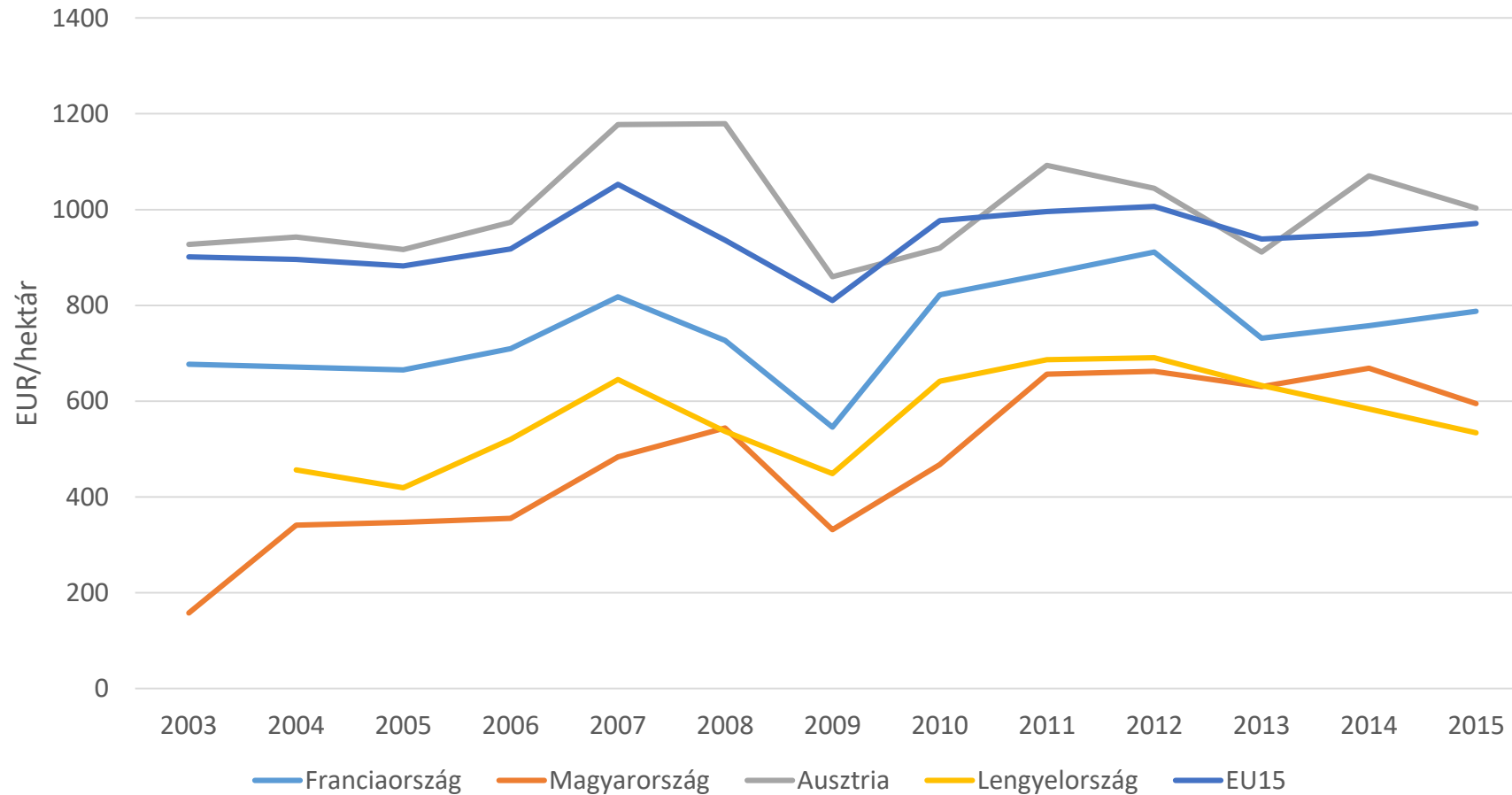
²Az idegen (fizetett) munkaerő bér- és társadalombiztosítási költsége, föld-, épület bérleti díja, fizetett kamatok.

³Mivel a költségek között nem kerül levonásra a családi munkaidő-felhasználás bérköltsége (illetve ez a kategória nem is értelmezhető), sem a családi tulajdonban levő föld költsége, ezért a mutató csak fenntartásokkal alkalmas családi és társas vállalkozások egymással való összehasonlítására, vagy együttes vizsgálatára.

⁴Az előző mutató „hibáinak” részbeni korrigálására itt az alkalmazotti bér- és társadalombiztosítási költségek nincsenek levonva (az EU-FADN-ben nem használatos mutató).

Forrás: saját kalkulációk az FADN Public Database (http://ec.europa.eu/agriculture/rica/database/database_en.cfm) felhasználásával.

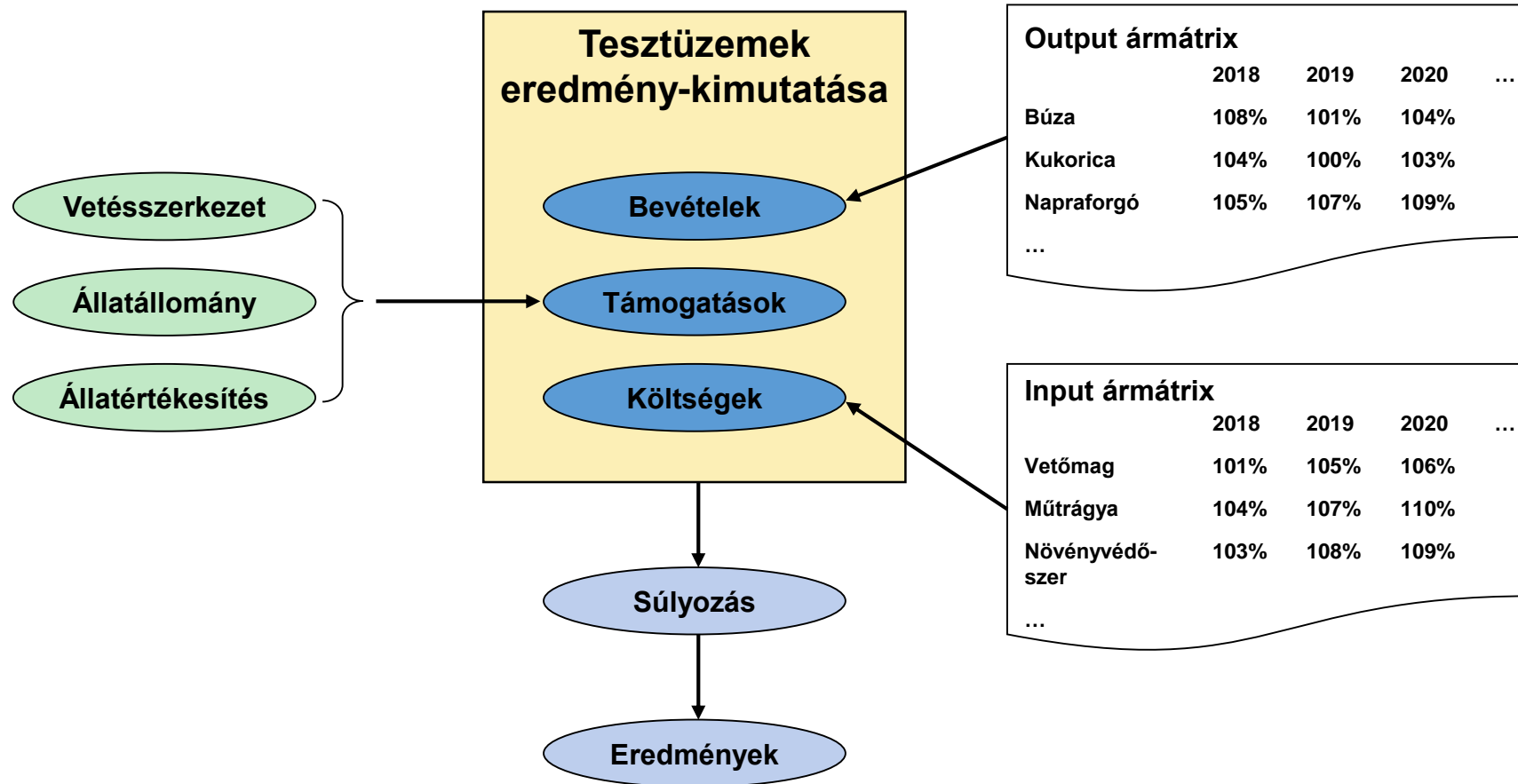
Az egy hektárra jutó nettó hozzáadott érték változása nemzetközi összehasonlításban (2003-2015)

Forrás: saját számítás az FADN Public Database (<http://ec.europa.eu/agriculture/rica/database>) alapján.

A Microsim modell működése

Miért fontos az elemzés?

1605/2002 EK rendelet, az Európai Közösségek általános költségvetésére alkalmazandó költségvetési rendelet **27.4 cikke értelmében**:

„A döntéshozatal javítása érdekében, az intézmények mind előzetes, mind pedig utólagos értékeléseket készítenek a Bizottság által nyújtott útmutatással összhangban. Ezen értékeléseket minden olyan programra és tevékenységre alkalmazni kell, amelyek jelentős kiadással járnak, és ezen értékelések eredményeit a kiadásokért, a jogalkotásért és a költségvetésért felelős hatóságokkal közölni kell.”

Végrehajtási rendelet, Bizottság 2342/2002, 21.2.b cikk

az évente finanszírozott tevékenységek eredményeit legalább hatévenként kell értékelni

Forrás: DG Agri, *Unit AGRI L.4 Evaluations and studies / RICC 1607*

FADN az Európai Unióban

- Az üzemi jövedelmek alakulásának nyomon követése
- Hatásvizsgálatok
- Politikai elemzések
- Változó piaci feltételek hatásainak felmérése
- Költségvetés tervezés
- Modellelés: utólagos elemzésektől az előzetes elemzésekig
- Ad-hoc kérések (pl. krízishelyzetekben)
- Kutatási projektek

Forrás: DG Agri alapján

Az FADN szerepe a közösségi agrárpolitika értékelésében

Role of FADN in evaluations

- 2000-től a DG AGRI 89 elemzést készített, melyből 61 FADN adatokra épült.

Forrás: Yves Plees, DG AGRI Evaluation and Studies Unit

FADN jellemzői

Erősségek

- Egyedülálló, harmonizált üzemi adatok
- Az EU agrárgazdaságának 90%-át reprezentáló minta
- Kidolgozott módszertan, hosszú idősorok, stabil rendszer
- Agrárpolitika által gyakran használt adatok

Gyengeségek

- Behatárolt mintanagyság
- A gazdálkodók önkéntes részvétele (a kiválasztási terv torzulása)
- Az adatok késve állnak rendelkezésre

Lehetőségek

- Az agrár szektor szerkezeti átalakulása (kevesebb, de nagyobb gazdaságok, a számviteli adatok könnyebben gyűjthetők)
- Technológiai fejlődés lehetővé teszi, hogy a különböző adatforrások adatai összekapcsolhatók legyenek
- A mutatószámok további fejlődése (pl FLINT projekt)

Veszélyek

- Az üzemek egyre kevésbé akarnak részt venni a rendszerben
- EU és tagállami szinten csökkenő költségvetés a rendszer finanszírozására
- nagyobb hangsúlyt kapnak az üzemek nem pénzügyi adatai. (pl. környezeti adatok)

Forrás: Gesa Wesseler, DG AGRI E.3, <http://ec.europa.eu/agriculture/rica/>

Köszönöm a figyelmet!

<http://www.aki.gov.hu>